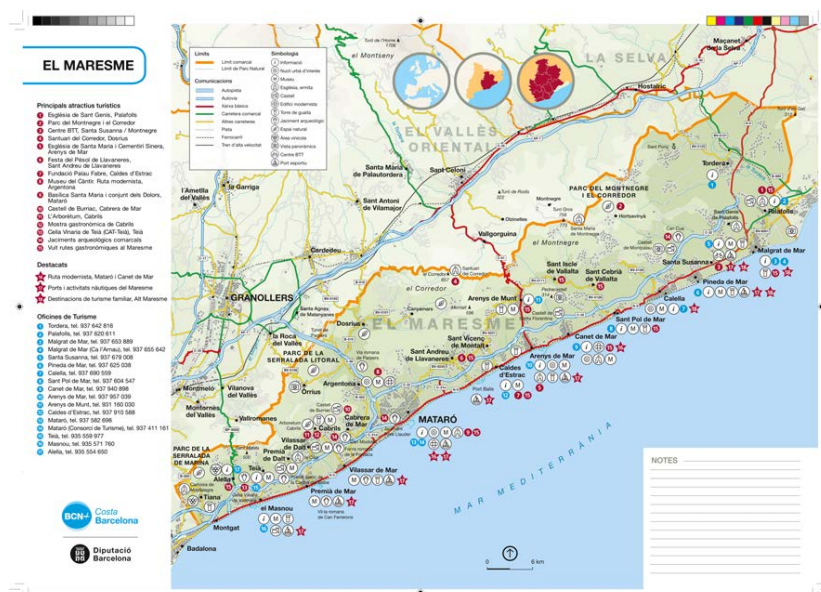

XAC | Xarxa
d'Arxius
Comarcals
Arxiu Comarcal del Maresme

EL CICLISME A MATARÓ: De la XXIV Festa del Pedal a l'actualitat

Proposta dirigida a l'alumnat de
Cicle Superior de Primària

Índex

1. Presentació de l'activitat	3
2. Dinàmiques de l'activitat	5
2.1 Anàlisi documentació	5
2.2. Recerca de localitzacions, treball per geolocalització i posada en comú.....	7
3. Materials	10
Material 1: Programa de la XXIV Festa del Pedal.....	10
Material 2: Plànol del Maresme.....	11

1. Presentació de l'activitat

Descripció de la proposta

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya disposa d'una Xarxa d'Arxius Comarcals encarregats de conservar, tractar, fer accessible i difondre el nostre patrimoni documental. Des de la Xarxa d'Arxius Comarcals, coincidint amb l'Any de l'Esport, s'han creat una sèrie d'activitats dirigides al públic escolar. Les diferents propostes faciliten que l'alumnat entengui quina és la funció pràctica d'un arxiu i ofereixen diferents aproximacions a aquest a partir del treball amb documents relacionats amb l'esport.

Descripció de l'activitat

Aquesta activitat es centrarà en el ciclisme, prenent com a punt de partida la Festa del Pedal del 7 de juny de 1936. Prendrem com a punt de partida el programa de la festa i intentarem rastrejar les localitzacions de la celebració dins la ciutat de Mataró i també, via geolocalització (google maps) i amb mapes físics de la comarca i del Barcelonès, rastrejar el recorregut que els ciclistes van dur a terme. És important l'èmfasi en que l'esport i específicament el ciclisme no té una vessant purament competitiva sinó també popular i participativa.

Objectius i competències bàsiques

- Tenir consciència del valor del treball individual i col·lectiu i desenvolupar hàbits d'esforç i treball en l'estudi, així com actituds de confiança, amb

iniciativa personal i emprenedoria, autodisciplina, sentit crític, responsabilitat, curiositat, interès, plaer per aprendre i creativitat en l'aprenentatge.

- Desenvolupar les competències lingüístiques bàsiques per poder-se comunicar de manera eficaç oralment i per escrit.
- Respectar les normes bàsiques que regeixen la interacció oral: torn de paraula, to de veu, respecte per les opinions dels altres...
- Conèixer, valorar i estimar l'entorn natural, social i cultural més proper.
- Valorar els documents com a instrument de comunicació, transmissió de memòria i anàlisi.
- Valorar els arxius com a gestors del patrimoni documental.
- Conèixer les funcions d'un arxiu.
- Conèixer i aplicar un seguit de criteris organitzatius preestablerts.
- Observar i fer una anàlisi crítica de diferents tipus de documents.
- Participar d'un treball d'investigació a partir del plantejament de qüestions i problemes i resoldre'l a partir del treball cooperatiu i l'anàlisi de diferents tipus de fonts d'informació.
- Valorar els documents com un patrimoni que cal preservar.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit lingüístic: l'activitat posa èmfasi en la progressió de la capacitat d'expressar, interpretar i comunicar oralment.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit matemàtic: la proposta encoratja l'alumnat a treballar temes espacials a partir de la geolocalització /google maps, potenciant el treball de l'orientació en l'espai.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit de coneixement del medi: la unitat proposa l'observació i exploració de l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte. També la realització d'un treball d'investigació a partir del

plantejament de qüestions traçant relacions entre fets del el passat i fets del present, mitjançant el treball cooperatiu i a partir de l'experimentació i l'ús de diferents fonts d'informació.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit artístic i cultural: L'activitat vol reivindicar, conèixer i comprendre el nostre patrimoni documental i també vol implementar el treball amb noves eines de disseny d'edició o dibuix digital (tipus Paint, Gimp, etc.)

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit d'educació física: Durant la durada de l'activitat el grup classe realitzarà petit "tour" per Mataró per trobar les localitzacions originals de la Festa del Pedal del '36 potenciant així l'exercici físic i la idea de recorregut.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit de l'educació en valors socials i cívics: la proposta es basa en el compromís de tots els alumnes per impulsar un projecte comú. L'aprenentatge cooperatiu promou el compromís personal, la pròpia autonomia i el respecte vers l'altre, entenen el diàleg com a eina d'entesa i participació.

2. Dinàmiques de l'activitat

2.1 Anàlisi documentació

Objectius	<p>Conèixer què és un arxiu i les tipologies de documents que hi podem trobar.</p> <p>Observar i fer una anàlisi de diferents tipus de documents.</p> <p>Familiaritzar-se amb l'arxiu del Maresme</p> <p>Aprendre a interpretar documents històrics</p>
-----------	---

	<p>Aprendre a dur a terme un projecte de recerca fent servir diverses fonts, alternant entre arxiu analògic i digital.</p> <p>Traçar relacions entre fets del el passat i fets del present</p> <p>Entendre l'arxiu com un element viu i no només com un "magatzem" de documents antics</p>
Durada	6 hores
Materials	Imatges de documents originals de l'Arxiu Comarcal del Maresme
Metodologia	<p>Diàleg a l'aula a partir del material proporcionat</p> <p>Treball de recerca per grups</p> <p>Treball per geolocalització. Encoratgem també fer un petit "tour" per Mataró per trobar les localitzacions originals de la Festa del Pedal del '36.</p> <p>Presentació en diversos formats davant la resta de la classe</p> <p>Tancament de l'activitat fent una visita a l'Arxiu Comarcal del Maresme.</p>

Aquesta primera part de l'exercici la podem dur a terme amb tota la classe. És important que es fomenti una dinàmica de debat i participació.

En primer lloc, repartirem còpies per a cada alumne del programa de la XXIV Festa del Pedal (Material 1). Llegirem en veu alta les següents seccions: a) "Prop d'un quart de segle de Festa del Pedal" i b) "Mataró ciutat futura". Intentarem respondre a les següents preguntes junts i juntes:

- *Com està escrit aquest document? És antic? Què us crida l'atenció? (aquí podeu remarcar qüestions que poden saltar a la vista: el llenguatge és arcaic, el català no estava normalitzat com ara, etc.)*
- *Creieu que la ciutat de Mataró ha canviat respecte a la descripció del segon text?*
- *Aquí podeu ensenyar imatges de curses de bicis dels anys 30/40, per a que es facin una idea de com han canviat les bicicletes, els equipaments,*

les pistes de ciclisme, etc. En relació a aquest punt podeu fer les següents preguntes:

-Com anaven vestits? S'assemblen als ciclistes d'ara?

-Com són les bicicletes? I les pistes de ciclisme?

- *Havíeu sentit a parlar de la festa del pedal? (Parlar de que s'ha fet a diferents localitzacions). Coneixeu altres esdeveniments populars similars? (ex. curses de bicis a les Festes de les Santes, etc.).*

Nota important: en aquest punt seria bo que el o la docent parlés de les Olimpíades Populars de 1936 (que no es van arribar a celebrar però sí van mobilitzar atletes internacionalment). Tant aquestes com Festes del Pedal posteriors es van veure interrompudes per la Guerra Civil. Finalment, podeu mencionar Festes del Pedal més recents. L'última es va realitzar el 2014 al velòdrom d'Horta:

<https://cicloturismecat.wordpress.com/esdeveniments/festadelpedal2014/>

Durada estimada: 1 hora

2.2. Recerca de localitzacions, treball per geolocalització i posada en comú

Dividirem els i les alumnes en grups de 5. Repartirem una còpia plànol del Maresme per a cada grup (Material 2). Aquest plànol el poden complementar amb d'altres que ells i elles trobin per internet o a casa. A continuació els demanarem que llegeixin el programa de la Festa del Pedal i que parin atenció als següents elements. Plantejarem les següents qüestions:

- *A quines localitzacions de la ciutat de Mataró es va celebrar? Quines existeixen encara? Quines no? Podríem buscar-les?*
- *Com traçaríeu el recorregut de la Festa del Pedal? (El recorregut en el mapa físic es pot traçar a classe).*

Els grups hauran de realitzar les següents tasques fora de classe:

- Fer un “tour” per la ciutat de Mataró pensant quin recorregut podrien fer els ciclistes per la ciutat. Aquí, tenim de referència l’Ajuntament, la Casa de la Ciutat i la Fira Comercial (que es trobava a la Rambla de Castelar, on encara hi ha la creu del Terme). L’hotel Fermí Galán ja no existeix actualment. Nota important: El/la docent els hauria de donar algunes pistes prèvies a aquesta activitat. Haurien de traçar el recorregut de la festa del pedal utilitzant Google Maps. *Per on deuen haver anat els ciclistes? Quines són les rutes possibles? I les més fàcils?* Els nens i nenes tindran com a directriu l’ordre dels municipis esmentats en el programa. El recorregut es pot fer utilitzant el propi maps o amb alguna eina d’edició o dibuix digital (tipus Paint, Gimp, etc.)

Nota important: De cara a l’última sessió, els i les alumnes hauran d’imprimir les fotos i els mapes que hagin traçat. També demanarem que, per cada grup d’alumnes, un porti algun dispositiu per fer fotos (preferentment mòbil o càmera digital) i una bicicleta.

Durada estimada: 4 hores

Aquesta última part de l'exercici la podem dur a terme amb tota la classe. Ajuntarem unes quantes taules i hi posarem, al damunt els mapes i les fotos que hagin pres dels recorreguts possibles de la festa del pedal. Farem les següents preguntes:

- *Creiem que podem estar segurs de per on han anat els ciclistes? Per què? (Introduir la noció de com, qualsevol procés de recerca és, també, especulatiu)*
- *Què opineu dels recorreguts que han traçat els vostres companys/es? Són fàcils o difícils?*
- *Heu pogut trobar els llocs de la ciutat fàcilment? (De nou: els canvis a la ciutat. Podem introduir aquí com els documents històrics ens permeten fer-nos una idea de com eren les ciutats abans, com hi vivia la gent, etc.)*

Durada estimada: 1 hora

Nota important: A mode de tancament, recomanem realitzar una visita a l'Arxiu Comarcal del Maresme.

3. Materials

A continuació especificuem les diferents tipologies de documentació que emprarem per a l'activitat. Els documents i imatges corresponents a l'activitat els podreu descarregar d'una carpeta online.

Material 1: Programa de la XXIV Festa del Pedal

Programa de 1936
ACM70-247. UD671

Material 2: Plànol del Maresme

Mapa de 2004

ACM70-261. UD45